

DEN NORSKE KIRKE

Fredrikstad kirkelige fellesråd

Konkurransegrunnlag

Navnet minnelund i Fredrikstad
(Borge, Gressvik og Rolvsøy)

Vedlegg A - Arbeidsomfang

Byggherre	Fredrikstad kirkelige fellesråd (FKF)
Prosjekt	Navnet minnelund i Fredrikstad (Borge, Gressvik og Rolvsøy)
Dokument	Vedlegg A – Arbeidsomfang
Kontraktsform	Totalentreprise – NS 8407
Prosjektnr.	10270496-01
Dato	02.07.2026

Innholdsfortegnelse

1	Innbydelse	3
1.1	Om oppdragsgiver	3
1.2	Arbeidets art og omfang	3
2	Tilbudsskjema	4
2.1	Sammenstilling	4
2.2	Oppstart og ferdigstillelse	4
2.3	Deltilbud	4
2.4	Viktige datoer	5
3	Regningsarbeider	5
3.1	Timesatser	5
3.2	Påslagsprosjenter	5
4	Lønns- og prisendringer	6
5	Entreprenørliste (ved bruk av UE)	6
6	Tilbuds- og kontraktsregler	6
6.1	Tilbudsregler	6
6.2	Antagelse av tilbud	6
6.3	Krav til tilbud og kompensasjon	6
6.3.1	NS 8407	6
6.3.2	Lover, forskrifter og standarder	6
6.3.3	Hovedbedrift etter arbeidsmiljøloven	7
6.3.4	Krav om arbeidsmiljø og arbeidsforhold	7
6.3.5	Kontroll	7
6.3.6	Gjennomgang av tilbudet	7
6.3.7	Internkontroll, HMS (SHA)	7
6.3.8	Kvalitetssikring	8
6.3.9	Prosjektering	8
6.3.10	Søknader / Godkjenninger	8
6.3.11	Korrespondanse, varslings og fakturering	8
7	Beskrivelse av arbeidet	9
7.1	Rigg og drift	9
7.2	Borge	12
7.3	Gressvik	17
7.4	Rolvøy	20
8	Vedlegg	24

1 Innbydelse

På vegne av Fredrikstad kirkelige fellesråd (FKF) innbys det til tilbudskonkurranse på utførelsen av totalentreprise for etablering av navnet minnelund ved Borge, Gressvik og Rolvsøy gravplasser i Fredrikstad kommune.

Tilbudet skal gis på grunnlag av:

- a) komplett konkurransegrunnlag
- b) stedlige og lokale forhold
- c) NS 8407 Alminnelige kontraktsbestemmelser for totalentrepriser

Tilbudsbefaring avholdes 12. august 2026. Tilbudet skal sammenstilles på tilbudsskjema med eget tilbudsbrev, og leveres elektronisk i tråd med kunngjøringen senest 21. august 2026. Tilbudet skal være datert og signert av tilbyder.

1.1 Om oppdragsgiver

Byggherre (oppdragsgiver) er Fredrikstad kirkelige fellesråd (FKF), Multiconsult er byggherrens rådgiver og landskapsarkitekt (LARK).

Fredrikstad kirkelige fellesråd er Den norske kirkes lokale fellesorgan for menighetene i Fredrikstad kommune. Fellesrådet tilrettelegger for kirkens virksomhet lokalt og ivaretar sentrale fellesoppgaver på vegne av soknene i kommunen. Rådet består av representanter fra de ti menighetsrådene i Fredrikstad, domprosten og en representant fra Fredrikstad kommune. Kirkevergen er daglig leder for fellesrådets virksomhet. Fellesrådet har blant annet ansvar for bygging, drift og vedlikehold av kirker, samt anlegg, drift og forvaltning av gravplasser i kommunen. I tillegg ivaretar fellesrådet arbeidsgiveransvar for ansatte i menighetene, drift av kirkekontor og administrative fellesfunksjoner.

Som oppdragsgiver representerer Fredrikstad kirkelige fellesråd en virksomhet med ansvar for viktige bygg, anlegg og tjenester med stor betydning for lokalsamfunnet. Fellesrådet arbeider for å sikre gode rammer for menighetenes arbeid, forsvarlig forvaltning av kirkebygg og gravplasser, samt en helhetlig og langsiktig utvikling av kirkens virksomhet i Fredrikstad.

Kontaktpersoner i prosjektet:

- Prosjektleder: Ole Jørgen Holøs (FKF)
- Gravlundsjeff: Trond Olav Hansen (FKF)
- Landskapsarkitekt: Elisabeth Helland (Multiconsult)

Alle Spørsmål i forbindelse med konkurransegrunnlaget eller anbudsdocumentene stilles via EU-supply.

1.2 Arbeidets art og omfang

Totalentreprisen omfatter komplett prosjektering og utførelse av navnet minnelund ved tre lokaliteter: Borge, Gressvik og Rolvsøy. Arbeidet skal være komplett og inkludere detaljprosjektering, levering, montering og dokumentasjon som er nødvendig for utførelse og for myndighetsgodkjenning, samt alle arbeider for en god fagmessig utførelse (festemidler, fundamentering, hjelpematerialer, tilpasninger og tilslutninger). Arbeidsomfanget per lokalitet er beskrevet i kap. 7. Beskrivelsen er gitt som generelle

funksjons- og ytelseskrav; totalentreprenøren er selv ansvarlig for å innhente nødvendige tilleggsopplysninger for et komplett tilbud. Listen er ikke uttømmende, og alle arbeider som er nødvendige for å oppnå byggherrens intensjon skal inkluderes:

- Rigg og drift, inkl. hovedbedriftsansvar og eventuelle vinterkostnader
- Grunn- og terrengarbeider, masseutskifting/oppfylling og drenering der dette kreves
- Dekker (grus, storgatestein, skifer) og kantavslutninger (bl.a. cortenstål)
- Fundamentering og montering av minnesmerker, gravlys- og blomsterstativ
- Vegetasjonsarbeider – klargjøring av bed og gressarealer (planting utføres av byggherren, jf. kap. 2.2)
- Fastmerker og innmåling

2 Tilbudsskjema

Alle priser oppgis i norske kroner eksklusive merverdiavgift.

2.1 Sammenstilling

Det skal leveres samlet tilbud for alle tre lokalitetene. Prisene spesifiseres per post slik at de kan vurderes hver for seg:

Post	Beskrivelse	Sum eks. mva.
7.1	Rigg og drift (felles)	
7.2	Borge – navnet minnelund	
7.3	Gressvik – navnet minnelund	
7.4	Rolvstøy – navnet minnelund	
3.1	Regningsarbeider – timesatser	
3.2	Regningsarbeider – påslag	
	Tilbudssum eks. mva.	

Tilbudssum eks. mva.: Kr.
25 % mva: Kr.
Tilbudssum inkl. mva.: Kr.

2.2 Oppstart og ferdigstillelse

Forventet oppstart:

Forventet ferdigstillelse:

Alle arbeider skal være ferdigstilt, og slutfaktura sendt, senest 15. januar 2027. Endelig fremdriftsplan utarbeides av entreprenøren for endelig godkjenning av tiltakshaver.

Eventuelle vinterarbeidskostnader skal inngå i totalentreprenørens pristilbud.

Arbeidene ved Borge og Gressvik kan ikke igangsettes før statsforvalterens tillatelse foreligger. Entreprenøren kan forutsette at byggherren fremskaffer nødvendige offentlige tillatelser. Planting i bed og gressarealer utføres av byggherrens gravplassmedarbeidere våren 2027; totalentreprenøren skal levere ferdig klargjorte arealer.

2.3 Deltilbud

Det er ikke adgang til å gi tilbud på deler av oppdraget. Det skal leveres samlet tilbud for

alle tre lokalitetene, med priser spesifisert per post i sammenstillingen, jf. pkt. 2.1.

2.4 Viktige datoer

Oppdragsgiver har lagt opp til følgende tentative tidsplan:

Aktivitet	Tidspunkt
Kunngjøring av konkurransegrunnlag	Uke 27, 2026
Tilbudsbefaring	12. august 2026
Frist for å levere tilbud	21. august 2026 klokken 12:00
Evaluerer av tilbud	Uke 35–36, 2026
Karenstid	Uke 37–38, 2026
Kontraktsinngåelse / oppstart	21. september 2026
Alle arbeider ferdigstilt og slutfaktura sendt	15. januar 2027
Tilbudets vedståelsesfrist	90 kalenderdager

Tidspunktene etter tilbudsfrist er foreløpige og kan bli justert. Forlengelse av vedståelsesfristen kan bare skje dersom leverandøren godkjenner dette.

3 Regningsarbeider

For eventuelle regningsarbeider skal følgende priser gis av entreprenøren. Prisene legges til grunn for endrings- og tilleggsarbeider iht. NS 8407.

3.1 Timesatser

Kategori	Antall	Kr. pr. enhet	Sum
Funksjonær	25	kr/time	
Fagarbeider	75	kr/time	
Hjelpearbeider	50	kr/time	
Maskin med fører (egnet for oppdraget)	50	kr/time	
Sum føres til sammenstilling (pkt. 2.1)			

Timesatsene skal inkludere alle sosiale utgifter og spesielle tillegg (smusstillegg, gangpenger, reiser, diett mv.), samt hold og vedlikehold av verktøy og måleinstrumenter. Påslag for administrasjon og fortjeneste på arbeidslønn skal være inkludert.

3.2 Påslagsprosjenter

Påslagsprosjenten for regningsarbeider defineres i tilbudet etter modellen nedenfor:

Type	Netto selvkost	Faktor for netto selvkost	Sum
Påslag på netto selvkost for materialer	100 000		
Påslag på netto selvkost for underentreprenører	100 000		
Sum føres til sammenstilling (pkt. 2.1)			

Påslag materialer – faktor for netto selvkost: %

Påslag underentreprenører – faktor for netto selvkost: %

4 Lønns- og prisendringer

Det gis ikke kompensasjon for lønns- og prisstigning for denne entreprisen. Prisen skal være fast innenfor de oppgitte frister, fram til overlevering.

5 Entreprenørliste (ved bruk av UE)

Ved bruk av underentreprenører skal disse oppgis. Leverandøren kan ikke ha flere enn to ledd underleverandører i kjede under seg, jf. anskaffelsesforskriften § 8-13 og § 19-3/ forsyningsforskriften § 7-8. Bemanningsforetak regnes som ett ledd. For innleie og enmannsforetak kreves skriftlig begrunnelse.

Ledd	Foretak	Org.nr.	Fag / leveranse
1 (hovedentreprenør)			
2			
3			

6 Tilbuds- og kontraktsregler

6.1 Tilbudsregler

Tilbyder skal inngi tilbud basert på alle dokumenter i konkurransegrunnlaget, og skal ta hensyn til forhold av betydning som kan skaffes ved befarig av stedet, nærområdet og kontakt med lokale myndigheter (bl.a. adkomst og transport). Entreprenøren skal legge opp arbeidet slik at tredjeperson og naboforhold påføres minst mulig ulempe.

Der det er tegnet og beskrevet spesifikke løsninger, anses dette som vedtatt løsning. Mener tilbyder at en beskrevet løsning er uegnet, skal byggherren gjøres oppmerksom på dette i tilbudet, og det skal i tillegg gis pris på alternativ utførelse. Forbehold av enhver art skal spesifiseres.

6.2 Antagelse av tilbud

Realisering av prosjektet er betinget av at prisene ligger innenfor byggherrens budsjett. Den entreprenør som anses gunstigst for byggherren velges. Byggherren tar forbehold om å forkaste samtlige tilbud dersom konkurransen ikke fører til ønsket resultat; det gis da ikke kompensasjon for kostnader til tilbudsutarbeidelse.

6.3 Krav til tilbud og kompensasjon

6.3.1 NS 8407

NS 8407:2011 gjelder med de endringer og tillegg som følger av kontraktsdokumentene for øvrig. Totalentreprenøren har ansvar for prosjektering og utførelse av komplett leveranse.

6.3.2 Lover, forskrifter og standarder

Arbeidene skal utføres i samsvar med gjeldende lover, forskrifter og standarder. Arbeid på gravplass er i tillegg omfattet av særskilt regelverk som entreprenøren skal sette seg inn i og følge, herunder:

- Lov om gravplasser, kremasjon og gravferd (gravplassloven)
- Forskrift til gravplassloven (gravplassforskriften)
- Lokale gravplassvedtekter for Fredrikstad
- Plan- og bygningsloven med byggt teknisk forskrift (TEK17)

- Byggherreforskriften
- Arbeidsmiljøloven med tilhørende forskrifter
- Lov om kulturminner (kulturminneloven) – særlig hensyn til automatisk fredede kulturminner (jf. Borge)
- Forurensningsloven

Relevante norske standarder skal benyttes, herunder NS 3420 (toleranser og utførelse) og NS 3451 (byggningsdelstabell). Aktuelle håndbøker fra Statens vegvesen legges til grunn for bygging av veier og plasser. Der NS ikke er dekkende, gjelder leverandørens anvisning. Arbeid og annen virksomhet på gravplass skal foregå på en sømmelig og minst mulig støyende måte, slik at ingen krenkes.

6.3.3 Hovedbedrift etter arbeidsmiljøloven

Totalentreprenøren skal være hovedbedrift etter arbeidsmiljøloven § 2-2 og ha ansvar for å samordne aktørene på arbeidsstedet. Prisen for dette skal inngå i tilbudssummen.

6.3.4 Krav om arbeidsmiljø og arbeidsforhold

Entreprisen skal følge seriøsitetssprinsippene i Fredrikstadmodellen (vedlegg). Vilklårene gjelder både tilbyder og eventuelle kontraktsmedhjelpere; tilbyder skal selv føre egenkontroll med sine kontraktsmedhjelpere og kunne framlegge dokumentasjon på forespørsel. Sentrale krav:

- Arbeidet utføres av tilbyder/ansatte i tjenesteforhold (ev. UE); majoriteten (over 50 %) skal ha fagbrev i sitt fag.
- Norsk er hovedspråk; minst én på hvert arbeidslag og alle med ledende funksjon skal beherske norsk; sikkerhetsinstruks gis på et språk arbeidstaker forstår.
- Godkjente, aktive lærlingbedrifter; minimum 10 % av arbeidet utføres av lærlinger der det er relevant.
- Ordnete lønns- og arbeidsvilkår (ikke dårligere enn landsomfattende tariff); lønn til norsk bankkonto; gyldig yrkesskadeforsikring; dokumentasjonsplikt. Brudd som ikke rettes kan gi dagmulkt eller heving.
- Maksimalt to ledd i kontraktskjeden (unntaksvis tre); all betaling skjer elektronisk.

6.3.5 Kontroll

Byggherren, eller den byggherren bemyndiger, har rett til innsyn i totalentreprenørens oppfyllelse av kontrakten, herunder kvalitets-, internkontroll- (HMS) og miljøstyringssystem, øvrige deler av styringssystemet (økonomi, ytre miljø, SHA) og regnskap, i den grad det har betydning for oppfyllelsen av kontrakten. Innsynet omfatter bl.a. kvalitets- og styringssystem, utførelsen av kontraktsarbeidet og produksjonsprosessen, og kan skje ved revisjon/intervju, inspeksjon, kontroll og dokumentgjennomgang – hos leverandør, underleverandør eller på byggeplassen. Totalentreprenøren skal legge til rette for slik kontroll, og anleggsområdet skal være tilgjengelig for uanmeldt kontroll gjennom hele prosjektet.

6.3.6 Gjennomgang av tilbudet

Før kontraktsinngåelse vil byggherren og entreprenøren gå gjennom tilbudet opp mot konkurransegrunnlaget, slik at eventuelle misforståelser unngås.

6.3.7 Internkontroll, HMS (SHA)

Byggherren utarbeider SHA-plan for prosjektet i samsvar med byggherreforskriften (eget dokument). Totalentreprenøren er hovedbedrift og skal løpende samordne aktørene på byggeplassen og følge opp SHA-planen i byggetiden, tilpasse eget

internkontroll-/HMS-system til SHA-planen og følge innspill fra koordinator utførende (KU). Entreprenøren skal gjennomføre vernerunder og utarbeide sikker jobb-analyse (SJA) der det er nødvendig. Før oppstart skal det gjennomføres en risikovurdering i et arbeidsmøte der utførende, byggherre og KU deltar. Hovedbedrift er ansvarlig for at alle gjeldende lover og forskrifter blir ivaretatt og at utstyr, materialer og ressurser til dette er medtatt. Dette skal blant annet inkludere elektroniske mannskapslister med kortleser som ivaretar krav i § 15 i byggherreforskriften. Alle kostnader til dette skal være inkludert i tilbudet.

6.3.8 Kvalitetssikring

Entreprenøren skal ha et strukturert kvalitetssikringssystem som brukes aktivt i hele plan- og utførelsesfasen og vedlikeholdes i kontraktperioden. Relevant dokumentasjon (datablader, sjekklister) skal være tilgjengelig på byggeplass for byggherrens kontroll, og arbeidene skal utføres av håndverkere med dokumenterte kvalifikasjoner. Totalentreprenøren er ansvarlig for all kontrollmåling og måltaking. Materialprøver og produktdokumentasjon legges frem for byggherrens godkjenning før bruk; farger og materialer på synlige overflater skal godkjennes av byggherren.

6.3.9 Prosjektering

Detaljprosjektering inngår i totalentreprenørens ytelse. Der annet ikke fremgår, har entreprenøren ansvar for valg og dimensjonering av festemidler og sammenføyninger ut fra belastninger og materialer; alle festemidler skal være korrosjonsbestandige. Fundamentering og innfestinger inngår i utomhusytelsen, herunder forsvarlig fundamentering av minnesmerker og gravlysstativ, som ikke er ferdig prosjektert i underlaget. Alle kostnader til nødvendig prosjektering skal være inkludert i tilbudet.

6.3.10 Søknader / Godkjenninger

Etablering av navnet minnelund krever statsforvalterens tillatelse (gravplassloven § 4, gravplassforskriften § 20). Entreprenøren kan forutsette at byggherren fremskaffer nødvendige offentlige tillatelser og godkjenninger. Status ved utlysning: Rolvsøy er godkjent (tillatelse datert 15.06.2026), mens søknad for Borge og Gressvik er sendt og er til behandling. Gravkart i SOSI-standard og eksport til .gml-filer etter ferdigstillelse (gravplassforskriften § 4) leveres av byggherren. Totalentreprenørens leveranse omfatter dokumentasjon som er nødvendig for myndighetsgodkjenning av selve utførelsen.

6.3.11 Korrespondanse, varsling og fakturering

Korrespondanse: All e-post skal i emnefeltet merkes med lokasjon og prosjekt etterfulgt av tema, f.eks. «Borge minnelund – [tema]».

Varsler og krav: Henvendelser fra totalentreprenøren til byggherren som inneholder endringsmeldinger eller varsler der det forutsettes svar innen kort tid eller avtalt frist, skal merkes tydelig og sendes separat (ikke sammen med andre saker). Det skal fremgå klart av selve oversendelsen – ikke bare av vedleggene – at manglende svar kan få konsekvenser for byggherren.

Fakturering: Faktura og kreditnota sendes elektronisk til post@fredrikstad.kirken.no, merket med byggherrens prosjektnummer og prosjektnavn. Tilbudsbrev og prissammenstilling vedlegges første faktura. Kontraksarbeider faktureres én gang pr. måned, fortrinnsvis den 15. (dato avtales), og kun for arbeider utført foregående kalendermåned. Endringer faktureres med én endring pr. faktura; endringsmeldinger

faktureres når tilhørende arbeid er avsluttet, dersom ikke annet er avtalt.

7 Beskrivelse av arbeidet

NS 8407:2011 gjelder med de endringer og tillegg som følger av kontraktsdokumentene for øvrig. Arbeider som prises skal være komplett utført; grensesnitt ut over det som er beskrevet er entreprenørens ansvar. Punktene under angir funksjons- og ytelseskrav og er ikke en uttømmende, endelig beskrivelse – alle arbeider som er nødvendige for å oppnå byggherrens intensjon skal inkluderes. Arbeidsbeskrivelsen per lokalitet (7.2–7.4) er utarbeidet av byggherrens landskapsarkitekt.

7.1 Rigg og drift

Rigg og drift skal omfatte alle nødvendige ytelser og forpliktelser entreprenøren må ha for å oppfylle kravene i konkurransegrunnlaget. Entreprenøren må selv vurdere hvilke ytelser som blir aktuelle og medregne disse. Posten prises samlet i sammenstillingen (post 7.1) og skal blant annet dekke:

- Etablering, drift og avvikling av rigg og anleggsområde, inkludert avsperring og sikring iht. byggherreforskriften § 9, med låsbare gjerder ved arbeidsdagens slutt.
- Hovedbedriftsansvar og samordning av HMS, jf. kap. 6.3.3 og 6.3.7.
- Adkomst, lagring og mellomlagring av masser og materialer på anvist areal (byggherren kan etter avtale bistå med areal til mellomlagring).
- Beskyttelse av eksisterende vegetasjon, gravminner, anlegg og tredjeperson.
- Kabelpåvisning og gravmelding før graving, samt nødvendig koordinering med netteier.
- Renhold og rydding – området skal til enhver tid holdes ryddig og verdig.
- Eventuelle vinterarbeidskostnader, jf. kap. 2.2.

Det er ikke krav om vedlikeholds- eller skjøtselsansvar i driftsfasen for totalentreprenøren ut over NS 8407s reklamasjonsbestemmelser. Drift og skjøtsel etter overtakelse ivaretas av byggherren.

Forurensede masser

Levering og behandlingsgebyr for forurensede masser godtgjøres med faktura + 12% påslag.

Alle andre kostnader knyttet til eventuelle forurensede masser skal inkluderes i tilbudet.

Gravjord for urnefelt (alle lokasjoner)

Det skal leveres og innbygges gravjord til urnefelt. Massene skal være steinfrie, veldrenerende, stabile og egnet for etablering og drift av gravplassarealer. Det er viktig med god kontroll på tilbakefylte masser herunder fraksjon størrelse og innhold av organisk materiale.

Den ferdige gravjorden skal:

- Sikre god drenering og hindre stående vann i gravsonen.

- Ha tilstrekkelig vannlagringsevne for etablering og opprettholdelse av gressdekke.
- Være lett å bearbeide ved gravlegging og annet gravplassarbeid.
- Ha tilstrekkelig bæreevne og stabilitet til å begrense setninger og deformasjoner.
- Bidra til god luftutveksling og biologisk aktivitet i jorden.
- Opprettholde sine egenskaper over tid uten vesentlig pakking eller reduksjon i dreneringsevne.
- Ha tilstrekkelig indre stabilitet og kohesjon til at urnehull kan bores eller graves med tilnærmet vertikale hullsider uten utrasing, sammenfall eller vesentlig deformasjon under normale vær- og driftsforhold.
- Være sammensatt slik at gravplassseier kan utføre urnenedsettelse på en sikker og effektiv måte uten behov for omfattende sikring, understøttelse eller etterarbeid.

Sammensetning

Gravsonen skal bestå av minimum 70–75 cm spesialblandet gravjord med følgende sammensetning:

- God mineraljord/sandholdig vekstjord.
- Sand, fin grus og lavagranulat eller tilsvarende mineralsk tilslag.
- Maksimal steinstørrelse (D_{max}) skal være 30 mm. Større fraksjoner skal sorteres bort.

Massene skal være fri for røtter, torvklumper, leireansamlinger, byggeavfall og andre fremmede materialer.

Kontroll og prøveboringer

For å dokumentere at funksjonskravene oppfylles skal det gjennomføres prøveboringer underveis i utførelsen. Prøveboringene skal utføres i samarbeid med gravplassleder eller den byggherren utpeker.

Prøveboringene skal gjennomføres på representative steder i urnefeltet og skal verifisere at:

- Massene har tilstrekkelig stabilitet til å opprettholde hullveggene uten utrasing.
- Urnehull kan etableres til prosjektert dybde uten sammenfall eller vesentlig deformasjon.
- Massene er tilstrekkelig bearbeidbare for normal gravplassdrift.
- Drenerings- og stabilitetsegenskapene er i samsvar med kravene i konkurransegrunnlaget.

Dersom prøveboringene avdekker manglende stabilitet, utilstrekkelig gravbarhet eller andre avvik fra funksjonskravene, skal entreprenøren uten ekstra kostnad for byggherren justere massesammensetning og/eller oppbygging av gravsonen. Nye prøveboringer skal deretter gjennomføres inntil kravene er dokumentert oppfylt og godkjent av gravplassleder.

Etableringslag for plen (alle lokasjoner)

15–20 cm plenjord/toppdressing bestående av:

- sand
- moldholdig jord
- kompost
- eventuelt mindre innslag av torv eller vekstjord

Formålet er å sikre god etablering av gress.

Jordoppbygging plantefelt Borge kapell

Plantefelt etableres med:

- veldrenert sandholdig jord
- god innblanding av kompost og jordforbedringsmateriale

Anbefalt oppbygging

Vekstjord

40–80 cm plantejord bestående av:

- sandholdig jord 20-30%
- kompost /organisk materiale 10 til 20%
- mineraljord 50-60%

Jorden skal:

- holde på nødvendig fuktighet
- samtidig drenere godt
- være egnet for stauder, pryddress og mindre busker

Fiberduk mot undergrunn brukes der det er risiko for oppblanding mellom vekstjord og eksisterende masser.

Særskilte forhold ved arbeid på gravplass

Arbeidet utføres på gravplasser i full drift. Det skal vises særskilt respekt og hensyn overfor etterlatte, besøkende, seremonier og gravplassens daglige drift. Opptreden og språkbruk skal være verdig, og støyende eller forstyrrende aktiviteter skal ikke forekomme.

Følgende gjelder:

- **Arbeidstid:** Arbeid kan utføres på hverdager kl. 07.00–19.00. Det skal ikke utføres arbeid på søndager og helligdager. Aktiviteter som medfører støy eller andre forstyrrende momenter skal tilpasses seremonielle handlinger og intern drift iht. varslingsrutinene.
- **Varslingsrutiner ved gravferd:** Byggherren varslar kommende ukes gravferd torsdag kl. 16.00 uken før, med kart over plassering, tidspunkt for seremoni og øvrige hensyn (adkomst, støy mv.), oversendt totalentreprenøren direkte i mailtråden «varsel om gravferd». Unntak kan påregnes ved forsert jordfestelse eller forhold knyttet til logistikk, kapasitet eller bemanning; byggherren varslar da omgående.
- **Stans og vederlag:** Stans for gjennomføring av gravferd på inntil 3 timer pr. uke pr. lokasjon gir ikke grunnlag for forlenget byggetid eller økte kostnader til rigg og drift. Ved pålagt stans ut over dette betales kr 1 500 pr. time for det tidsrommet arbeider ikke kan utføres. Forholdet håndteres gjennom endringsmelding «EM 01 Ventetid ved gravferd», som opprettes ved prosjektstart.

7.2 Borge

Beskrivelse av prosjektet:

Navnet minnelund plasseres på et areal sørvest på gravlunden, som vist på tegningene. Det skal etableres ny adkomst til minnelunden fra eksisterende grusvegssystem i øst. Videre føres det en skogssti ut fra minnelunden. Stien skal tilpasses eksisterende trær. Gangarealet i minnelunden utformes med fall mot vegetert område i midten, slik at overvann samles og fordrøyes.

Eksisterende terrenghøyder skal justeres i tråd med tegningene.

Minnesmerkene er prosjektert av Line Solgaard Arkitekter og er inspirert av den omkringliggende skogen. De er utformet som tre stålskiver som står mot hverandre og avsluttes i en spiss topp. Høyder og spissens utforming varierer.

Det skal konstrueres stativ til blomster og gravlys i stål tilsvarende minnesmerkene som plasseres ved minnesmerkene.

Viser til geoteknisk notat og dokumentasjon av prøvegraving som har nyttig informasjon til entreprenør. Det er utarbeidet et notat som omhandler prøvegraving.

Det har vært lagret en god del skifer på plassen som skal gjenbrukes i minnelunden. Byggherre har skifer mellomlagret.

Det forutsettes at det foreligger godkjenning fra statsforvalter om etablering av navnet minnelund (nasjonal gravplassmyndighet) før arbeid igangsettes. Søknad statsforvalter ble sendt 02.06.2026, man regner 6-8 ukers behandlingstid på en slik

søknad.

Utomhusarbeider

Generelt:

Alle arbeider på gravplasser/gravlunder skal etableres etter lov om gravplasser, kremasjon og gravferd (gravplassforskriften). Entreprenør må sette seg inn i lovens ordlyd, og ta hensyn til at anleggsarbeidene foregår på en gravlund.

Dette kapittelet er styrende for tolkning av fagvise beskrivelser der ansvar for prosjektering, koordinering og utførelse ikke er eksplisitt angitt.

Utomhus skal i totalentreprenørens tilbud omfatte komplett leveranse og ytelse iht. NS 3451 bygningsdelstabellen.

Komplett leveranse skal inkludere detaljprosjektering, levering, montering og dokumentasjon som er nødvendig for utførelse av arbeidet og godkjenning av myndigheter. Den skal også inkludere alle arbeider som er nødvendig for en god fagmessig utførelse, herunder festemidler/-anordninger, fundamentering, hjelpematerialer, nødvendige tilpasninger og tilslutninger.

Denne kravspesifikasjonen beskriver generelle funksjons- og ytelseskrav samt generelle krav til produkter og utførelse. Entreprenør er selv ansvarlig for å innhente alle relevante og nødvendige tilleggsopplysninger for å kunne gi tilbud på en komplett leveranse.

Relevante Norske Standarder (NS) for utførelse og materialer skal benyttes i forbindelse med etableringen. I tilfelle NS ikke er dekkende gjelder leverandørens angivelse for montering/utførelse. For overflatetoleranser legges NS3420s normale krav til grunn for utførelse. Sammensatt byggtoleranse på +/- 15 mm gjelder dersom ikke annet er angitt.

Det henvises til TEK 17 og alle aktuelle håndbøker fra Statens vegvesen for bygging av veier og plasser.

Tegninger vedlagt tilbudsunderlaget gir supplerende informasjon. Tegninger er basert på FKB-data og tilpasninger på stedet må påregnes. 2D-dwg og kartgrunnlag kan gjøres tilgjengelig.

Ved eventuelle avvik mellom tegning, modell og beskrivelse skal beskrivelsen ligge til grunn for arbeidene. Entreprenøren skal gjøre seg kjent med alle relevante dokumenter og disse skal ligge til grunn for alt arbeid.

Det forutsettes at totalentreprenøren velger produkter og løsninger som er egnet for de forskjellige bruksområder og påkjenninger, og oppfyller de arkitektoniske og tekniske intensjoner som er valgt for anlegget.

Der det er tegnet og beskrevet spesifikke løsninger, anses det som valgt løsning. Dersom totalentreprenøren mener at beskrevne produkter og løsninger er uegnet, skal de i tilbudet gjøre byggherren oppmerksom på dette og i tillegg gi pris på alternativ utførelse.

Der ikke noe annet kommer frem av konkurransegrunnlaget, har entreprenør ansvar for

valg og dimensjonering av festemidler og sammenføyningsdetaljer på grunnlag av de aktuelle belastninger og materialer. Alle festemidler og festepunkter skal være korrosjonsbestandige. Materialer skal ikke kombineres slik at korrosjon oppstår.

For komponenter som leveres fra fabrikk, skal produsentens anvisning for montering og behandling følges, dersom ikke annet fremgår spesielt av prosjektdokumentene. Alle løsninger og dimensjoner skal være verifisert av totalentreprenør i samråd med leverandøren for de produkter som er tenkt benyttet. Produkter og løsninger skal i tillegg legges frem for og godkjennes av byggherren.

Grensesnitt og ansvarsavklaringer:

Der utomhusanlegget berører andre fag, konstruksjoner eller tekniske anlegg, inngår nødvendig prosjektering, koordinering og bygningsmessig tilrettelegging i totalentreprenørens ytelse.

Totalentreprenør har ansvar for helhetlig funksjon av utomhusanlegget, herunder samspill mellom terreng, overflater, konstruksjoner og tekniske installasjoner.

Fundamentering og innfestinger inngår i utomhusytelsen, med mindre annet er eksplisitt angitt i konkurransegrunnlaget.

Produkter:

Det skal kun benyttes produkter med dokumenterte egenskaper og god kvalitet.

Produkter skal være i samsvar med relevante forskrifter og standarder, og være underlagt kontrollordninger som sikrer oppfyllelse av spesifikasjoner.

Produkter skal ha egenskaper som tåler de klimapåkjenninger de kan bli utsatt for. Alt eksponert/synlig stål skal være pulverlakkert, galvanisert eller utført i rustfritt stål.

Gjelder ikke cortenstålsdetaljer i anlegget, som minnesmerker, stativ til gravlys og kanter.

Kvalitetssikring:

Totalentreprenøren og eventuelle underentreprenører, har som plikt å ha et strukturert kvalitetssystem som benyttes aktivt i hele planleggings- og utførelsesfasen.

Kvalitetssystemet vedlikeholdes i hele kontraktperioden.

Totalentreprenøren er ansvarlig for at all relevant dokumentasjon (datablader, sjekklister etc.) finnes på byggeplassen og er tilgjengelige for byggherrens kontroll.

Arbeidene skal utføres av håndverkere som kan dokumentere relevante faglige kvalifikasjoner, og arbeidene skal være underlagt kontrollordninger som sikrer oppfyllelse av aktuelle krav.

Måltaking:

Totalentreprenøren står ansvarlig for all kontrollmåling og måltaking på byggeplass.

Dokumentasjon:

Totalentreprenøren skal legge materialprøver og dokumentasjon på produkters egenskaper frem til vurdering og godkjenning av byggherren før de benyttes i anlegget.

Farger og materialer på alle synlige overflater og konstruksjoner skal framlegges byggherren for godkjenning i god tid før de benyttes i anlegget.

Beskrivelse av utearealene

Gravhauger sikringssone:

Stiplet linje til venstre på landskapsplanen, indikerer 25 meter fra gravhaugenes

sikringssone. Dette er et hensynsområde hvor det må vises særlig varsomhet ved planlegging og gjennomføring av tiltak.

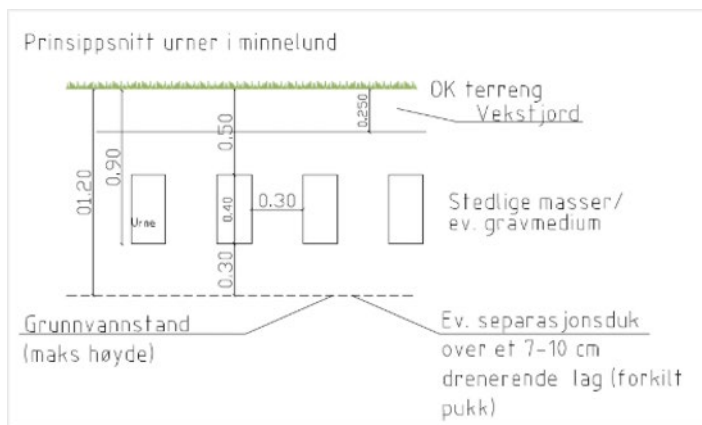
Grunnarbeider:

Det skal tas hensyn til eksisterende vegetasjon i området og inngrep skal begrenses slik at mest mulig av eksisterende trær og naturlig skogbunn bevares.

Deler av skogbunn skal sjaktes av mellomlagres for gjenbruk i overgangssoner mellom inngrep og uberørt terreng. Byggherre vil kunne være behjelpelig med areal til mellomlagring etter nærmere avtale.

Terreng heves ca 50 cm i vestre del, mens eksisterende terreng i øst bevares i stor grad. Universell utforming skal ivaretas.

Det må skiftes ut masser i hele eller deler av urnegravfeltene, gravjord skal ikke bestå av stein ≤ 30 mm.. Se avsnitt "Gravjord for urnegravfelt" over. Drensrør legges ned og føres til kum ved bekk. Eksisterende masser skal vurderes for gjenbruk. Pukk fra eksisterende oppbygning gjenbrukes der det er egnet.

Figur 1: Prinsippsnitt iht. gravplassforskriften §§8 og 15a

Cortenstålkant:

Det skal etableres kant av cortenstål som vist på tegninger. Kant rundt vegetasjonsfelt og rundt sitteplasser skal etableres med 0 cm vis. Kanter rundt minnesmerkene og mellom grus- og gressareal (gravfelt), skal minimum ha 10 cm vis, visendringer vil kunne forekomme av hensyn til terrengtilpasning.

Grusdekke:

Gangarealer og sti skal etableres med grus. Grusareal, bortsett fra sti, dimensjoneres for liten traktor. Oppbygning utføres med forsterkingslag og bærelag iht. Statens vegvesens håndbøker. Tilført grus skal ha lik karakter som den som er benyttet på øvrig gravlund, antatt tykkelse 8 cm.

Skiferdekke:

Det skal etableres dekker av mellomlagret skifer. Oppbyggingen utføres med forsterkningslag og bærelag iht. Statens vegvesens håndbøker. Fugene fylles med grusmasse 2-4mm. Skiferdekkene skal ha slakt fall mot vegetasjonsfeltet.

Skifer tråkkheller:

Det skal etableres to stier med tråkkheller av mellomlagret skifer i det vegeterte området

i midten av minnelunden. Tråkkhellene skal etableres på et underlag av pukk med 20 cm tykkelse.

Minnesmerke:

Minnesmerkene er prosjektert til forprosjekt av Line Solgaard Arkitekter. De utformes som stående elementer (pyloner) i cortenstål, bestående av tre skiver som er plassert skrått mot hverandre og avsluttes i en spiss topp. Stålkvaliteten skal være høy og tilpasset forholdene på stedet. Alle tiltak for lang varighet på materialene skal iverksettes. Produktinformasjon om materialet skal fremlegges byggherre før bestilling. To skruer hull pr navnskilt skal forbores. Det skal vurderes om navnskilt skal/kan plasseres på begge sider av stålskivene. Pylonene skal lages i varierende høyder, der spissene har ulike vinkler. Pylonene plasseres på basene med forskjellig avstand i forhold til hverandre. Minnesmerkene skal plasseres på skiferbelagte, organisk formede baser, minimum 10 cm over terreng, som kantes med cortenstål. Basene gis et slakt fall mot bakkant for å sikre avrenning av overvann. Det skal benyttes mellomlagret skifer på basene, som legges i løsmasser (dynamisk).

Vegetasjon:

Eksisterende trær og all øvrig vegetasjon skal i størst mulig grad bevares, for å danne en fin ramme rundt minnelunden.

Entreprenør skal klargjøre bed og gressareal skal klargjøres med hhv. 40 cm vekstjord og 8 cm oslokompost i bed, og 20 cm vekstjord for plenareal. Gravlundmedarbeiderne skal utføre såing av gress og plantearbeider våren 2027.

Utstyr:

Stativ til gravlys skal utføres i cortenstål, og skal harmonere med minnesmerkene. Stålet skal være av høy kvalitet og tilpasses forholdene på stedet. Alle tiltak for lang holdbarhet skal gjøres for stålelementene. Stativene tar opp formspråket til pylonene i minnesmerkene, se tegning. Stativene skal lages i forskjellige høyder, med 3/4/5 hyller. Stativene skal fundamenteres forsvarlig i grunnen. Antall stativ til gravlys avklares med byggherre, det er illustrert 19 stk på landskapsplan.

Stativ til blomstervaser lages med en ring i topp og 3 eller 4 ben, i egnet ståltykkelse i mørk farge (pulverlakkert f. eks RAL 9005) som harmonerer med cortenstålsdetaljene. Antall avklares med byggherre, 60 stk er illustrert på landskapsplan. Blomsterstativene vil kunne plasseres av pårørende/etterlatte/besøkende, eller gis en fast plassering. Dette avklares med byggherre.

Benker:

Det skal plasseres to benker med ryggstøtte og armlene. Benkene skal være av god kvalitet, produktark med dokumentasjon på minimum 10 års garanti skal fremlegges byggherre. Benkene plasseres, uten å forankres, på skiferplasser som vist på tegning.

Fastmerker:

Det skal etableres fastmerker som vist på gravplaner. Plasseringen skal følge gravplanene, og koordinater (X og Y) settes inn i tabellen til arbeidstegning.

7.3 Gressvik

Beskrivelse av prosjektet:

Det skal etableres en navnet minnelund sentralt på gravplassen mellom fire trær, delvis på eksisterende grusareal og delvis på eksisterende gressplen. Eksisterende trær skal bevares. Eksisterende hekker (barlind) skal fjernes. Det skal settes opp to minnesmerker bestående av to steiner i granitt, i samme granitt som Gressvik kirke består av. Det skal lages nye stativ til blomstervaser. Det skal klargjøres for planting av nye hekker. Gravplassmedarbeiderne vil selv utføre innkjøp og planting av hekk våren 2027. Det skal settes ut fastmerker som vist på tegninger.

Det forutsettes at det foreligger godkjenning fra statsforvalter om etablering av navnet minnelund (nasjonal gravplassmyndighet) før arbeid igangsettes. Søknad statsforvalter ble sendt 25.06.2026. Man regner 6-8 ukers behandlingstid på en slik søknad.

Utomhusarbeider

Generelt:

Alle arbeider på gravplasser/gravlunder skal etableres etter lov om gravplasser, kremasjon og gravferd (gravplassforskriften). Entreprenør må sette seg inn i lovens ordlyd, og ta hensyn til at anleggsarbeidene foregår på en gravlund.

Dette kapittelet er styrende for tolkning av fagvise beskrivelser der ansvar for prosjektering, koordinering og utførelse ikke er eksplisitt angitt.

Utomhus skal i totalentreprenørens tilbud omfatte komplett leveranse og ytelse iht. NS 3451 bygningsdelstabellen.

Komplett leveranse skal inkludere detaljprosjektering, levering, montering og dokumentasjon som er nødvendig for utførelse av arbeidet og godkjenning av myndigheter. Den skal også inkludere alle arbeider som er nødvendig for en god fagmessig utførelse, herunder festemidler/-anordninger, fundamentering, hjelpematerialer, nødvendige tilpasninger og tilslutninger.

Denne kravspesifikasjonen beskriver generelle funksjons- og ytelseskrav samt generelle krav til produkter og utførelse. Entreprenør er selv ansvarlig for å innhente alle relevante og nødvendige tilleggsopplysninger for å kunne gi tilbud på en komplett leveranse.

Relevante Norske Standarder (NS) for utførelse og materialer skal benyttes i forbindelse med etableringen. I tilfelle NS ikke er dekkende gjelder leverandørens angivelse for montering/utførelse. For overflatetoleranser legges NS3420s normale krav til grunn for utførelse. Sammensatt byggtoleranse på +/- 15 mm gjelder dersom ikke annet er angitt.

Det henvises til TEK 17 og alle aktuelle håndbøker fra Statens vegvesen for bygging av veier og plasser.

Tegninger vedlagt tilbudsunderlaget gir supplerende informasjon. Tegninger er basert

på FKB-data og tilpasninger på stedet må påregnes. 2D-dwg og kartgrunnlag kan gjøres tilgjengelig.

Ved eventuelle avvik mellom tegning, modell og beskrivelse skal beskrivelsen ligge til grunn for arbeidene. Entreprenøren skal gjøre seg kjent med alle relevante dokumenter og disse skal ligge til grunn for alt arbeid.

Det forutsettes at totalentreprenøren velger produkter og løsninger som er egnet for de forskjellige bruksområder og påkjenninger, og oppfyller de arkitektoniske og tekniske intensjoner som er valgt for anlegget.

Der det er tegnet og beskrevet spesifikke løsninger, anses det som valgt løsning. Dersom totalentreprenøren mener at beskrevne produkter og løsninger er uegnet, skal de i tilbudet gjøre byggherren oppmerksom på dette og i tillegg gi pris på alternativ utførelse.

Der ikke noe annet kommer frem av konkurransegrunnlaget, har entreprenør ansvar for valg og dimensjonering av festemidler og sammenføyningsdetaljer på grunnlag av de aktuelle belastninger og materialer. Alle festemidler og festepunkter skal være korrosjonsbestandige. Materialer skal ikke kombineres lik at korrosjon oppstår.

For komponenter som leveres fra fabrikk, skal produsentens anvisning for montering og behandling følges, dersom ikke annet fremgår spesielt av prosjektdokumentene. Alle løsninger og dimensjoner skal være verifisert av totalentreprenør i samråd med leverandøren for de produkter som er tenkt benyttet. Produkter og løsninger skal i tillegg legges frem for og godkjennes av byggherren.

Grensesnitt og ansvarsavklaringer:

Der utomhusanlegget berører andre fag, konstruksjoner eller tekniske anlegg, inngår nødvendig prosjektering, koordinering og bygningsmessig tilrettelegging i totalentreprenørens ytelse.

Totalentreprenør har ansvar for helhetlig funksjon av utomhusanlegget, herunder samspill mellom terreng, overflater, konstruksjoner og tekniske installasjoner.

Fundamentering og innfestinger inngår i utomhusytelsen, med mindre annet er eksplisitt angitt i konkurransegrunnlaget.

Produkter:

Det skal kun benyttes produkter med dokumenterte egenskaper og av god kvalitet. Produkter skal være i samsvar med relevante forskrifter og standarder, og være underlagt kontrollordninger som sikrer oppfyllelse av spesifikasjoner.

Produkter skal ha egenskaper som tåler de klimapåkjenninger de kan bli utsatt for. Alt eksponert/synlig stål skal være pulverlakkert, galvanisert eller utført i rustfritt stål.

Kvalitetssikring:

Totalentreprenøren og eventuelle underentreprenører, har som plikt å ha et strukturert kvalitetssystem som benyttes aktivt i hele planleggings- og utførelsesfasen.

Kvalitetssystemet vedlikeholdes i hele kontraktsperioden.

Totalentreprenøren er ansvarlig for at all relevant dokumentasjon (datablader, sjekklister etc.) finnes på byggeplassen og er tilgjengelige for byggherrens kontroll.

Arbeidene skal utføres av håndverkere som kan dokumentere relevante faglige kvalifikasjoner, og arbeidene skal være underlagt kontrollordninger som sikrer

oppfyllelse av aktuelle krav.

Måltaking:

Totalentreprenøren står ansvarlig for all kontrollmåling og måltaking på byggeplass.

Dokumentasjon:

Totalentreprenøren skal legge materialprøver og dokumentasjon på produkters egenskaper frem til vurdering og godkjenning av byggherren før de benyttes i anlegget. Farger og materialer på alle synlige overflater og konstruksjoner skal framlegges byggherren for godkjenning i god tid før de benyttes i anlegget.

Beskrivelse av utearealene

Grunnarbeider:

Alle eksisterende trær ved minnelunden skal bevares. Stammer og greiner skal beskyttes, og det skal ikke lagres/mellomlagres masser eller annet innenfor trærnes dryppsoner. Det kan være hensiktsmessig å beskjære trærne nærmest minnelunden ved oppstart av anleggsarbeidet. Dersom noen av trærnes røtter må kuttes, skal de skjæres, ikke rives. All beskjæring skal utføres forskriftsmessig av personell med hensiktsmessig fagkompetanse.

Eksisterende barlindhekk på areal der navnet minnelund skal etableres, skal fjernes. Vekstjord skal renses for røtter fra barlindhekk. Avfall skal fraktes til godkjent deponi. Eventuelt kan dette fraktes til gravplassens egen driftsplass etter nærmere avtale.

Grusdekke skal tas av der det skal etableres gressplen. Grusen skal fraktes til gravplassens driftsplass etter nærmere avtale. Torvlag skal skjæres og topplag bestående av vekstjord skal tas av og mellomlagres for gjenbruk. Drensmasser skal soldes, stein \leq 30 mm fjernes fra massene og fraktes til godkjent deponi/ev. gravplassens driftsplass, etter nærmere avtale. Eksisterende drensmasser gjenbrukes som drensmasser under gravfelt, grus- og gressareal samt under ny hekk. Supplering med eksterne gode masser til urnefelt må medregnes. Se avsnitt "Gravjord for urnegravfelt" over. Det er vurdert at det ikke er behov for drencrør for urnegravfeltene, men dette skal vurderes nærmere av entreprenør, og tilføres ved behov.

Eksisterende kotehøyder skal ivaretas, det skal tilstrebes god tilpasning mot tilgrensende grusplass og gressplen (kistegravfelt).

Minnesmerke:

Minnesmerket skal etableres i granitt. Granittsteinene skal være av høy geologisk kvalitet, ha jevn farge og med lav porøsitet tilpasset norske forhold. Dokumentasjon på, og materialprøve av granitt fremlegges byggherre før bestilling. To steiner med forskjellige dimensjoner skal settes på hverandre. Steinene skal settes på et komprimert lag av pukk. Det skal legges neoprenskiver mellom steinene. Øverste stein skal forankres i den nederste med stag for å forhindre velt. Det skal forbores to hull pr. navnskilt, som vist på detaljtegning. Granitten som benyttes i minnesmerket skal være lik granitten som er benyttet i kirken.

Vegetasjon:

Entreprenør skal klargjøre vegetasjonsfelt mellom minnesmerker og kistegravfelt med 40 cm vekstjord og 8 cm Oslokompost og gressplen med 20 cm vekstjord. Gravlundsmedarbeiderne skal selv utføre såing av gress og plantearbeider våren 2027.

Benker:

Det skal plasseres to benker med ryggstøtte og armlene. Benkene skal være av god kvalitet, produktark med dokumentasjon på minimum 10 års garanti skal fremlegges byggherre. Benkene plasseres uten å forankres som vist på tegning.

Fastmerker:

Det skal plasseres fastmerker som vist på gravplan. X og Y koordinater for plassering, påføres gravplan til arbeidstegning

7.4 Rolvsøy

Beskrivelse av prosjektet:

Det skal etableres navnet minnelund ved Rolvsøy kirke på et areal nordvest på gravplassen, som vist på tegninger. Det skal etableres en adkomst til navnet minnelund gjennom eksisterende hekk (potentilla) i sør. Eksisterende terrenghøyder skal videreføres. Det skal etableres en grusplass/adkomst med benker på eksisterende gressareal. Grusplass/adkomst kantes med storgatestein. Minnesmerket, som dannes av fire store natursteinsblokker, etableres som vist på tegninger. Stativ til blomster og gravlys skal settes opp mellom benkene. Massene i urnegravfeltene skal gjennomgraves, stein \leq 30 mm skal sorteres ut. Det skal settes ut fastmerker i hvert hjørne av gravfeltene iht. Gravplan.

Tiltaket er formelt godkjent av statsforvalter (nasjonal gravplassrådgiver) av brev datert 15.06.2026.

Utomhusarbeider

Generelt:

Alle arbeider på gravplasser/gravlunder skal etableres etter lov om gravplasser, kremasjon og gravferd (gravplassforskriften). Entreprenør må sette seg inn i lovens ordlyd, og ta hensyn til at anleggsarbeidene foregår på en gravlund.

Dette kapittelet er styrende for tolkning av fagvise beskrivelser der ansvar for prosjektering, koordinering og utførelse ikke er eksplisitt angitt.

Utomhus skal i totalentreprenørens tilbud omfatte komplett leveranse og ytelse iht. NS 3451 bygningsdelstabellen.

Komplett leveranse skal inkludere detaljprosjektering, levering, montering og dokumentasjon som er nødvendig for utførelse av arbeidet og godkjenning av myndigheter. Den skal også inkludere alle arbeider som er nødvendig for en god fagmessig utførelse, herunder festemidler/-anordninger, fundamentering, hjelpematerialer, nødvendige tilpasninger og tilslutninger.

Denne kravspesifikasjonen beskriver generelle funksjons- og ytelseskrav samt generelle krav til produkter og utførelse. Entreprenør er selv ansvarlig for å innhente alle relevante og nødvendige tilleggsopplysninger for å kunne gi tilbud på en komplett

leveranse.

Relevante Norske Standarder (NS) for utførelse og materialer skal benyttes i forbindelse med etableringen. I tilfelle NS ikke er dekkende gjelder leverandørens angivelse for montering/utførelse. For overflatetoleranser legges NS3420s normale krav til grunn for utførelse. Sammensatt byggtoleranse på +/- 15 mm gjelder dersom ikke annet er angitt.

Det henvises til TEK 17 og alle aktuelle håndbøker fra Statens vegvesen for bygging av veier og plasser.

Tegninger vedlagt tilbudsunderlaget gir supplerende informasjon. Tegninger er basert på FKB-data og tilpasninger på stedet må påregnes. 2D-dwg og kartgrunnlag kan gjøres tilgjengelig.

Ved eventuelle avvik mellom tegning, modell og beskrivelse skal beskrivelsen ligge til grunn for arbeidene. Entreprenøren skal gjøre seg kjent med alle relevante dokumenter og disse skal ligge til grunn for alt arbeid.

Det forutsettes at totalentreprenøren velger produkter og løsninger som er egnet for de forskjellige bruksområder og påkjenninger, og oppfyller de arkitektoniske og tekniske intensjoner som er valgt for anlegget.

Der det er tegnet og beskrevet spesifikke løsninger, anses det som valgt løsning. Dersom totalentreprenøren mener at beskrevne produkter og løsninger er uegnet, skal de i tilbudet gjøre byggherren oppmerksom på dette og i tillegg gi pris på alternativ utførelse.

Der ikke noe annet kommer frem av konkurransegrunnlaget, har entreprenør ansvar for valg og dimensjonering av festemidler og sammenføyningsdetaljer på grunnlag av de aktuelle belastninger og materialer. Alle festemidler og festepunkter skal være korrosjonsbestandige. Materialer skal ikke kombineres slik at korrosjon oppstår.

For komponenter som leveres fra fabrikk, skal produsentens anvisning for montering og behandling følges, dersom ikke annet fremgår spesielt av prosjektdokumentene. Alle løsninger og dimensjoner skal være verifisert av totalentreprenør i samråd med leverandøren for de produkter som er tenkt benyttet. Produkter og løsninger skal i tillegg legges frem for og godkjennes av byggherren.

Grensesnitt og ansvarsavklaringer:

Der utomhusanlegget berører andre fag, konstruksjoner eller tekniske anlegg, inngår nødvendig prosjektering, koordinering og bygningsmessig tilrettelegging i totalentreprenørens ytelse.

Totalentreprenør har ansvar for helhetlig funksjon av utomhusanlegget, herunder samspill mellom terreng, overflater, konstruksjoner og tekniske installasjoner.

Fundamentering og innfestinger inngår i utomhusytelsen, med mindre annet er eksplisitt angitt i konkurransegrunnlaget.

Produkter:

Det skal kun benyttes produkter med dokumenterte egenskaper og av god kvalitet. Produkter skal være i samsvar med relevante forskrifter og standarder, og være

underlagt kontrollordninger som sikrer oppfyllelse av spesifikasjoner. Produkter skal ha egenskaper som tåler de klimapåkjenninger de kan bli utsatt for. Alt eksponert/synlig stål skal være pulverlakkert, galvanisert eller utført i rustfritt stål.

Kvalitetssikring:

Totalentreprenøren og eventuelle underentreprenører, har som plikt å ha et strukturert kvalitetssystem som benyttes aktivt i hele planleggings- og utførelsesfasen. Kvalitetssystemet vedlikeholdes i hele kontraktsperioden.

Totalentreprenøren er ansvarlig for at all relevant dokumentasjon (datablader, sjekklister etc.) finnes på byggeplassen og er tilgjengelige for byggherrens kontroll. Arbeidene skal utføres av håndverkere som kan dokumentere relevante faglige kvalifikasjoner, og arbeidene skal være underlagt kontrollordninger som sikrer oppfyllelse av aktuelle krav.

Måltaking:

Totalentreprenøren står ansvarlig for all kontrollmåling og måltaking på byggeplass.

Dokumentasjon:

Totalentreprenøren skal legge materialprøver og dokumentasjon på produkters egenskaper frem til vurdering og godkjenning av byggherren før de benyttes i anlegget. Farger og materialer på alle synlige overflater og konstruksjoner skal framlegges byggherren for godkjenning i god tid før de benyttes i anlegget.

Beskrivelse av utearealene

Grunnarbeider:

Det er utarbeidet et notat som omhandler prøvegraving som er vedlagt konkurransegrunnlaget.

Hekkeplanter, eksisterende vegetasjon, steinbank og skifer på arealet fjernes. Torv og underliggende masser sjaktes ut for etablering av grusplass, minnesmerke, stativ til minner, storgatesteinskant og bed. Torvlag sideflyttes for å legges tilbake for areal til urnegravfelt. Massene i urnegravfeltene gjennomgraves, og stein \leq 30 mm fjernes. Eksterne gode gravmasser tiltransporteres for å opprettholde terrengoverflaten. Se avsnitt "Gravjord for urnegravfelt" over. Behov for drenerør skal vurderes av entreprenør, og legges ned ved behov.

Vekstjordlag i hekk og areal til grusplass med minnesmerke/-vei og bed sjaktes ut, dybde tilpasses oppbygging slik at nytt topplag flukter med eksisterende terreng. Hekkeplanter som ikke berøres, skal beskyttes mot anleggsarbeidet. Dette inkluderer at røtter kuttes, ikke rives for etablering av storgatesteinskant. Fastmerker settes ned som vist på tegning. Overskuddsmasser fraktes til mellomlager, det kan avtales med byggherre hvor de forskjellige massene kan lagres. Det er ønske om mest mulig gjenbruk av eksisterende masser.

Storgatestein:

Det skal benyttes storgatestein med dimensjon 14/20/14, grå farge som harmonerer med kirkens natursteinsdetaljer og minnesmerket. Storgatesteinen skal være tilpasset norske forhold med lav porøsitet. Storgatestein settes knas i jordfuktig betong, med vis maks 2 cm. Storgatesteinsbuen har radi 2,6 meter, beste mulige tilpasning skal tilstrebes for jevne fuger.

Grusdekke:

Grusplass og grusveier skal dimensjoneres for liten traktor og etableres med forsterkningslag og bærelag iht. Statens vegvesens håndbøker. Grus som benyttes til toppdekke skal være tilsvarende eksisterende grus gravplassen forøvrig. Tykkelse på gruslaget, antatt 8 cm.

Minnesmerke:

Natursteinsblokker/plater skal være i granitt. Granittsteinene skal være av høy geologisk kvalitet, ha jevn farge og med lav porøsitet tilpasset norske forhold. Dokumentasjon på, og materialprøve av granitt fremlegges byggherre før bestilling. Granittsteinene settes mot hverandre i et kryss, og monteres forsvarlig på et betongfundament under bakken. Navnskilt skal plasseres på alle sider, og det skal forbores to hull pr. skilt. Granittsteinen skal harmonere med eksisterende natursteinsdetaljer, grusdekke og storgatesteinskant. Overflatebehandlingen på minnesmerket må være så jevn at navnskilt som skrus fast fremstår på linjer.

Vegetasjon:

Mellom gravfelt og grusplass/-vei, skal det etableres staudebed. Gravplassmedarbeiderne skal utføre plantearbeidene våren 2027, men entreprenør skal klargjøre bedet med vekstjord og Oslokompost. Vekstjord skal ha tykkelse 40 cm, oslokompost skal ha tykkelse 8 cm.

Utstyr:

Det skal settes opp et stativ GravLyktan fra Bentzen med plass til seks gravlys og fire vaser. Fundamenteres forsvarlig etter produsentens anvisninger.

Benker:

Det skal plasseres to benker med ryggstøtte og armlene. Benkene skal være av god kvalitet, produktark med dokumentasjon på minimum 10 års garanti skal fremlegges byggherre. Benkene plasseres uten å forankres som vist på tegning.

Fastmerker:

Det skal etableres fastmerker som vist på gravplan. X og Y koordinater for plassering påføres gravplan til arbeidstegning.

8 Vedlegg

Konkurransegrunnlaget består av følgende dokumenter:

- Konkurranseskrivelse / innbydelse
- Vedlegg A – Arbeidsomfang (dette dokumentet)
- Kontraktsgrunnlag (NS 8407)
- SHA-plan (eget dokument)
- Geoteknisk notat (Borge)
- Notat om prøvegraving
- Statsforvalterens tillatelse (Rolvsøy)
- Uttalelse fra Østfold fylkeskommune, seksjon for kulturarv (Borge)
- Uttalelse fra Fredrikstad kommune (Borge og Gressvik)
- Vedlegg H9 – Seriøsitetsskrav (Fredrikstadmodellen)
- Bestemmelser Fredrikstad FR
- Forpliktelseserklæring
- Tegninger og planer per lokalitet:
 - Borge:
 - L001 Oversiktsplan
 - L002 Landskapsplan
 - L010 Minnesmerke/detaljer
 - L011 Prinsippsnitt
 - L20/L21 Gravplaner
 - Gressvik:
 - L001 Oversiktsplan
 - L002 Landskapsplan
 - L010 Minnesmerke/detaljer
 - L020 Gravplan
 - Rolvsøy:
 - L001 Oversiktsplan
 - L002 Landskapsplan
 - L010 Minnesmerke
 - L20 Gravplan